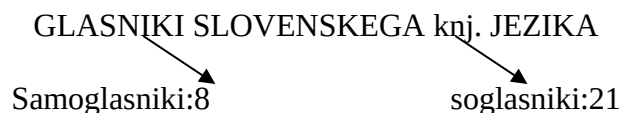

Prenosnik

SLUŠNI PRENOSNIK:

Besede izgovarjamo z glasovi, ki jih tvorimo z govornimi organi oz. govorili. V slovenskem knjižnem jeziku je 29 glasnikov-FONEMOV; delimo jih na samoglasnike in soglasnike.

V slovenskem knj. jeziku imamo osem samoglasnikov; to so i, u, a, e-ozki, e-široki, polglasnik, o-ozki, o-široki. Vsi knj. Samoglasniki so ustni, zveneči in enoglasniški. Samoglasniki so v besedi nosilci zlogov. Vsaka beseda ima toliko zlogov, kolikor ima samoglasnikov, zato delimo besede na enozložne in na dvožložne, trižložne. Predlogi so nezložni!

Samoglasniki v besedi so izgovorjeni različno močno. Nekateri so glasnejši, drugi pa tišji. Glasnejši so naglašeni, tišji pa nenaglašeni. Ponekod na slovenskem se namesto jakostnega naglasa uveljavlja tonemski naglas, saj se izgovorijo naglašeni samoglasniki nižje ali višje od sosednih samoglasnikov v besedi ali povedi.

Enožložne besede so načeloma naglašene, nekaj enožložnic je brez naglasa- to so brezglasnice oz. naslonke-klitike. V večžložnih besedah je navadno naglašen en samoglasnik. Za to kateri je naglašen v slovenščini ni preprostega pravila, pravimo, da je naglasno mesto prosto, zato se ga je treba naučiti hkrati z besedo. Največ besed ima en naglas, nekaj pa jih ima več- večinoma dva.

Samoglasniki se ločijo po dolžini trajanja-so dolgi ali kratki, torej traja njihov izgovor krajši ali daljši čas. Mesta naglasa in trajanja naglašene samoglasnika v zapisanih besedilih ne zaznamujemo- razen če je besedilo namenjeno vaji za knjižni izgovor besed ali če gre za besede, ki se ločujejo le v mestu naglasa oz. trajanju. V tem primeru uporabljamo naglasna znamenja-z njimi zaznamujemo dvoje: mesto naglasa in trajanje naglašene samoglasnika.

ostrivec- zaznamuje mesto naglasa in dolžino- míza,repa,mati

krativec- zaznamuje mesto naglasa in kračino- nič,kup,pogreb

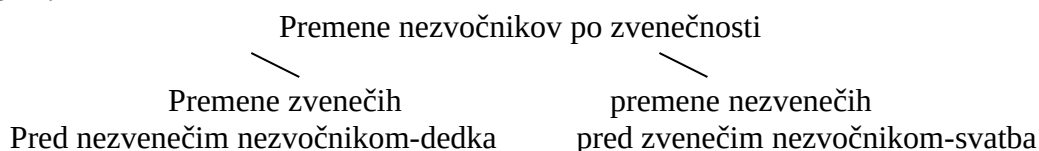
strešica- zaznamuje mesto naglasa in dolžino, stoji lahko samo nad črkama e in o, kadar zaznamujeta široki e in široki o- metla,oče

Druga skupina glasnikov so SOGLASNIKI. Delimo jih na zvočnike in nezvočnike. Zvočnikov je 6, in sicer so to:m, n, r, l, v, j. Vsi so zveneči-razen m in n-so ustni-razen m-ja in n-ja, ki sta nosna.

Nezvočnikov je 15. Vsi so ustni; nekateri so zveneči, drugi nezveneči. Glede na to, kje in kako jih izgovarjamo,jih lahko povežemo v pare:

b	d	g	z	ž	dr	/	/	/	☐ ZVENEČI
p	t	k	s	š	č	f	c	h	☐ NEZVENEČI

Parni nezvočniki se v govoru med seboj preimenujejo po zvenečnosti, če jim neposredno sledi nezvočnik.

Na koncu besed-ded